

Redakta noto

Universala Kongreso de Esperanto, en tiu ĉi jaro okazinta kiel la 88-a UK en Gotenburgo/Svedujo ekde la 26-a de julio ĝis la 2-a de aŭgusto 2003, estas la sola eblo iom pli proksime renkontiĝi kun ISAEanoj – antaŭ ĉio dum ISAE-jarkunveno. Tio estas diferenco inter nia plurfaka asocio kaj aliaj organizaĵoj konsistantaj el fakuloj de ununura fakkampo, kiel ekz. la medicinistoj – kiuj ankaŭ ekster la UK aranĝas siajn kunvenojn kaj manifestas sian fakunuecon.

La ĉi-jaran laŭstatutan jarkunvenon de ISAE vizitis kvindekda intereso pri sciencaj aferoj. Precipa temo (post la raporto de la prezidanto pri pasintjaraj asociaj aktivadoj) estis, ke en la sekvonta jaro ni rerigardos al la ekaperado de scienca revuo antaŭ cent jaroj (en 1904) kaj la centjariĝo de ISAE mem en 2006/2007.

Estis ankaŭ oportuna ŝanco, pridiskuti kun la ĉeestantoj la kongresforuman temon "Kiel scienco helpu nin, kiel ni helpu la sciencan". Dum multaj de mi vizititaj kunvenoj mi ĉiam sentis, ke ĉe tiu temo oni preskaŭ nekaŝe parolas pri la superrego de la angla lingvo en la scienco kaj elturniĝas per raportoj pri la propraj porsciencaj kaj poresperantaj laborkvantoj kaj laborsukcesoj anstataŭ resti ĉe la temo mem.

Nia propra argumentado ne estu kontraŭ iu ajn nacilingva superrego – sed ni simple referencu al la nova valuto en Eŭropo, la "mona eŭro", kies moneroj unuflanke fiere portas la nacian emblemon kaj aliflanke la eŭrop-komunan konscion – esprimitan sur la monbiletoj per pontoj inter la nacioj. Same devus aspekti la "lingva eŭro" – unuflanke fiero nacia lingvo, aliflanke komuna Eŭropo-lingvo. Ke tio en la nuntempo estas angla/germana, angla/franca, angla/itala, angla/nederlanda ktp. estas fakto. Sed kiam Britio envenos la Eŭropan Union, nek ties mona eŭro povas aspekti unuflanke eŭro, aliflanke pundo sterlinga, nek rajtas aspekti ties "lingva eŭro" unuflanke angla kaj aliflanke denove anglalingva. Dufoje la samon por iu ajn membroŝtato estas grava **eraro en la sistemo**. Ne multe helpas, akuzi la anglan lingvon. Sed eble helpas, forte kulpigi la **mankon de klarvida subteno de komuna, egalrajta, unueciga sistemo** inter la eŭropaj landoj survoje al vera mona kaj lingva komuneco. Estas urĝa tempo reveni al la ideoj de Komenio pri lingvo neŭtrala!

Profesoro *Bociort*, kiu ne partoprenis la Gotenburgan UK, tamen donas al sia artikolo la sciencforuman titolon kaj filozofie el propraj spertoj provas vekskui niajn esperantlingvajn ĉefinstancojn. Ĝuu la legadon de tiu ĉi artikolo kaj de la aliaj kontribuoj en tiu ĉi lasta kajero de la SR-jarkolekto 2003. Kore salutas *Prof. Dr. R. Sachs*, prezidanto de ISAE

Kiel scienco helpu nin, kiel ni helpu al la scienco?

Ignat F. BOCIORT

Enkonduko

La nunaj debatoj devas alporti seriozajn ŝanĝojn en la situacio de Universala Esperanto-Asocio; ni pretas aktive partopreni tiujn ŝanĝojn kaj aldoni novan, praktikan, strategian aspekton al nia nuna scienca esploro, por ke ĝi ne restu nur en teoriaj sferoj, sed pli forte turnu sian vizaĝon al la spontana movado por internacia lingvo. Ne multe antaŭenigas la movadon spekulativi pri "fina venko" aŭ simple kaj sensolve timi obstaklojn – novajn kaj malnovajn – sur nia vojo. Precipe merkantilismaj konceptoj kaj sinistraj Kasandroj devojigas la homajn fortojn al pesimismo kaj defetismo. Nu, kun malkuraĝa rajdanto eĉ ĉevalo ne bone kuras. Esperanto, kiel larĝsignifa iniciato, bezonas klarvidon, kuraĝon, optimismon, iniciatemon – kaj **entuziasmon**. Tiuspecaj iniciatoj neniam naĝis en financaj riĉaĵoj; ili ankaŭ ne bezonis aĉeti homojn, ĉar aktivaj, grandanimaj karakteroj devote engaĝiĝas por idealoj. Ni ĉiuj scias tion el la ĝenerala historio, kaj el nia propra.

Esperanto helpas al la scienco, se ĝi unue helpas **al si mem** – per forigo de skeptikismo, senfara babilado kaj de konfuzaj, senfinaj diskutoj. La anoj de ISAE pretas kontribui al **kreado de internacilingva kulturo, sen kontraŭstari al iu ajn nacia lingvo** – same kiel la postrenesancaj sciencistoj daŭre pliriĉigis la nacilingvajn kulturojn sen kontraŭstari la latinan lingvon. Ni pretas efektive helpi per tiom da validaj ideoj kiom eblaj, kaj apogi la nunan komitaton de gvidaj internacilingvaj instancoj.

Por ni, la Esperanto-movado estas kaj devas resti unusola, ĝi estas **unueco en diverseco**. Bonvenas ĉiu kreiva agado. Male, la kvereladoj, nekunlaboremo kaj malkonkordoj damaĝas nian aferon, kion jam en 1912 klare vidis *Zamenhof*. La anoj de ISAE ne partoprenas, ne ŝatas, kaj ne akceptas movadajn kverelojn. Ni postulas helpojn je mobilizado de nia agema kaj fidela intelektularo, kaj pretas elpaŝi al senpera organizado de nia laboro. Nia opinio ĉiuj strukturoj de la movado devas **serĉi novajn kaj entuziasmajn gejunulojn**. Tiaj